

Brunet-Lecomte og Tanant gegn Frakklandi

Dómur frá 8. október 2009

Mál nr. 12662/06

10. gr. Tjáningarfrelsi

Umræða um almannahagsmuni. Fjölmiðlar. Stjórnámálamenn.

1. Málsatvik

Kærendur eru tveir franskir ríkisborgarar, Philippe Brunet-Lecomte, fæddur árið 1954, og Loïc Tanant, fæddur árið 1968. Þeir eru báðir búsettir í Lyon í Frakklandi. Brunet-Lecomte er ritstjóri tímaritsins *Objectifs Rhône Alpes* og Loïc Tanant er einn blaðamanna þess. Í nóvember árið 2000 birtist grein í ritinu undir yfyrskriftinni „Saint Etienne banki – þingmaður í slæmum málum“. Greinin var m.a. byggð á skýrslu opinberrar eftirlitsnefndar, sem og skýrslu Caisse d'Epargne banka. Í greininni var sagt að C, varaborgarstjóri Saint Etienne og formaður eftirlitsstjórnar Caisse d'Epargne banka, hefði gerst sekur um að misnota stöðu sína í þeim tilgangi að hagnast persónulega.

Í nóvember árið 2002 kærði C kærendur fyrir brot á hegningarlögum með því að þeir hefðu vegið að æru hans í greininni. Hann óskaði eftir því að ákærvaldið höfðaði refsímál á hendur kærendum. Í byrjun desember hófst formleg rannsókn á málinu og í nóvember árið 2001 var ákveðið að höfða refsímál gegn kærendum fyrir sakadómnum í Saint Etienne. Í málsvörn sinni fóru kærendur m.a. fram á að leggja fram sönnunargögn sem staðfestu þær staðhæfingar sem fram komu í greininni. Þeirri beiðni var hafnað og voru þeir sakfelldir í maí árið 2002.

Með dómi í október árið 2002 ógilti áfrýjunardómstóllinn í Lyon dóm sakadómsins og í september árið 2003 vísaði hann málinu til áfrýjunardómstólsins í Dijon. Kærendur óskuðu hins vegar eftir því að málinu yrði frestað þar til rannsókn á meintum brotum C væri lokið. Hvað varðaði staðreyndir málsins héldu kærendur því fram að þeir hefðu verið í góðri trú við gerð greinarinnar og að ekki væri um persónuleg óvild þeirra í garð C að ræða. Þannig hefðu þeir staðreynt allar heimildir sínar og gætt hófs í umfjöllun sinni um C. Kröfum þeirra var hins vegar hafnað og í ágúst árið 2004 voru þeir sakfelldir fyrir ærumeiðingar. Þeim var gert að greiða C bætur sem námu 19.000 evrum. Það var mat dómstólsins að kærendur hefðu misnotað rétt sinn sem fjölmiðils til gagnrýnnar umfjöllunar og að þeir hefðu með grófum hætti vegið að æru C. Kærendur áfrýjuðu til æðsta dómstóls landsins en með dómi hans í september árið 2005 var kröfum þeirra hafnað. Þeim var gert að greiða 2.000 evrur í málskostnað.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kærendur héldu því fram að sakfelling franskra dómstóla vegna ærumeiðinga bryti í bága við tjáningarfrelsi þeirra samkvæmt 10. gr. sáttmálans.

Niðurstaða

Dómstóllinn benti á að greininni, sem um var að ræða, hefði verið ætlað að upplýsa lesendur um háttarni nafngreinds einstaklings, C, en hann væri lýðræðislega kjörinn fulltrúi almennings. Í ljósi stöðu hans væru heimildir fjölmiðla til gagnrýnnar umfjöllunar um hann rýmri en ef um óþekktan einstakling væri að ræða og þar sem greinin stuðlaði að umræðu sem varðaði almannahagsmuni væru heimildir stjórnvalda til að takmarka tjáningarfrelsi þengri.

Dómstóllinn var ekki sammála frönskum dómstólum um að kærendur hefðu ekki verið í góðri trú, að þeir hefðu sýnt persónulega óvild í garð C og að þeir hefðu ekki staðreynt með fullnægjandi hætti heimildir sínar. Í þessu sambandi benti dómstóllinn sérstaklega á að kærendur hefðu boðist til að leggja fram gögn sem staðfest gætu ásanir þeirra sem birtar væru í greininni. Því hefði hins vegar verið hafnað. Enn fremur benti dómstóllinn á að kærendur hefðu ekki fellt gildisdóma í greininni, þeir hefðu t.a.m. ekki fullyrt að C væri sekur, heldur hefði aðgátar verið gætt í umfjölluninni og engrar óvildar virðist gæta í framsetningu og efnistöfum. Greinin hefði jafnframt byggst á staðreyndum sem sóttu stoð sína í tvær skýrslur. Þær hefðu verið trúnaðarskjöl, sem voru án mótsagna, og önnur þeirra

skýrsla opinbers aðila. Að auki benti dómstóllinn á að fjárhæðin, sem kærendum hefði verið gert að greiða, þ.e. samtals 21.000 evrur, hefði verið of há í tilviki sem þessu, þar sem um væri að ræða tímarit sem væri ekki dreift á landsvísu.

Að mati dómstólsins var takmörkunin á tjáningarfrelsi kærenda lögmæt sem slík. Hún hefði hins vegar verið úr hófi fram miðað við tilefnið. Það var því einróma niðurstaða dómstólsins að brotið hefði verið í bága við 10. gr. sáttmálans.

Kærendum voru með vísan til 41. gr. sáttmálans dæmdar 21.000 evrur í miskabætur, þ.e. andvirði fjárhæðarinnar sem þeim hafði verið gert að reiða af hendi vegna sakfellingarinnar fyrir frönskum dómstólum. Í ljósi niðurstöðu dómstólsins um brot á 10. gr. sáttmálans var ekki talin ástæða til að dæma þeim frekari bætur. Þar sem þeir höfðu ekki gert kröfu um greiðslu málskostnaðar tók dómstóllinn ekki afstöðu til greiðslna að því leyti.